

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001261

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-04-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 09.05.2025 № 131

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чоломбитько Юлія Олександрівна

2. Yuliia O. Cholomytko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4798-7319

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 22-04-2025

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Адвокатське об'єднання «ЛІБЕРТІ ВЕЙ»

Код за ЄДРПОУ: 40616200

Місцезнаходження: вул. Чернишевська, 66, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7872

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.55.21

Тема дисертації:

1. Право власності на земельні ділянки несільськогосподарських юридичних осіб.
2. Ownership of land plots of non-agricultural legal entities.

Реферат:

1. Дисертаційна робота є першою в Україні науковою працею, у якій здійснено комплексне дослідження правового регулювання права приватної власності несільськогосподарських юридичних осіб на земельні ділянки, а також сформульовано нові для земельного права України наукові висновки і практичні рекомендації з удосконалення законодавства в сфері набуття, реалізації, захисту та припинення права приватної власності на земельні ділянки. У дисертації встановлено основні періоди запровадження та розвитку права приватної власності юридичних осіб на земельні ділянки несільськогосподарського призначення, зумовленого переходом до ринкових відносин. Висвітлено процес поступового вдосконалення нормативно-правової бази, що включав усунення виявлених недоліків та врегулювання відносин приватизації земель під об'єктами нерухомості. Висвітлено трансформацію державної політики щодо впровадження ринку земель несільськогосподарського призначення, яка на початкових етапах

характеризувалася невиваженістю, неузгодженістю нормативно-правових приписів та непослідовністю їх реалізації. З'ясовано, що з часом ця політика була скоригована, результатом чого стало, серед іншого, запровадження публічних реєстрів (Державного реєстру прав на нерухоме майно, Державного земельного кадастру та інших), створення умов для залучення інвестицій у земельні ресурси, впровадження сучасних цифрових технологій, розвиток несільськогосподарського ринку земель, учасниками якого виступають приватні несільськогосподарські юридичні особи тощо. Подальшого осмислення зазнали висновки, висловлені в літературі, щодо фундаментальної і визначальної ваги гносеологічного підходу до формування новітньої правової доктрини у сфері земельного права з акцентом на її спроможність відповідати актуальним викликам сучасності, включаючи загрози військового характеру. У дослідженні на основі системного аналізу норм земельного, цивільного та інших галузей законодавства з'ясовано правову природу та запропоновано визначення несільськогосподарських юридичних осіб як суб'єктів права приватної власності на земельні ділянки, якими слід вважати комерційних та некомерційних суб'єктів господарювання, основна діяльність яких не пов'язана із сільським господарством, а спрямована на досягнення економічних, соціальних результатів, отримання прибутку шляхом використання земельних ділянок несільськогосподарського призначення (зокрема, житлової та громадської забудови, промисловості, транспорту тощо). Встановлено, що практично всі категорії земель несільськогосподарського призначення можуть перебувати у приватній власності юридичних осіб, крім випадків, передбачених законом. Такі випадки, зокрема, стосуються забезпечення пріоритету публічного інтересу щодо певних земельних ділянок, використання яких спрямоване на задоволення переважно загальнодержавних та суспільних, а не приватних потреб. В роботі розкрито специфіку правосуб'єктності несільськогосподарських юридичних осіб як учасників земельних відносин в процесі набуття, реалізації, припинення та захисту права приватної власності на земельні ділянки. Виокремлено певну групу суб'єктів права власності на земельні ділянки, до яких відносяться несільськогосподарські юридичні особи, що фактично виступають суб'єктами, в тому числі, права на безоплатну приватизацію земель державної чи комунальної власності та характеризуються такими рисами: регламентація діяльності здійснюється не тільки законом, а й статутами цих юридичних осіб; в основному — це житлово-будівельні (житлові), гаражно-будівельні та дачні кооперативи, а також об'єднання співвласників багатоквартирних будинків; виступають неприбутковими утвореннями, яким закон дозволяє здійснювати підприємницьку діяльність в установленому порядку; основна частина цих суб'єктів функціонує і здійснює свою діяльність на кооперативних засадах; набуття цими юридичними особами права власності на земельні ділянки здійснюється здебільшого на безоплатних засадах. У дисертації встановлено наступні риси правосуб'єктності іноземних юридичних осіб як приватних власників земельних ділянок несільськогосподарського призначення: а) обмежені підстави набуття у приватну власність земельних ділянок (відповідно до частини 2 статті 82 Земельного кодексу України — у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності); б) специфічний порядок набуття у приватну власність земель державної або комунальної власності; в) можливість набути право власності на земельну ділянку виключно з метою здійснення інвестиційної діяльності та інші. Автором встановлено, що процедура набуття у приватну власність земельних ділянок несільськогосподарськими суб'єктами господарювання залежить від наступних чинників: особливостей юридичної особи (іноземної чи вітчизняної); підстав набуття земельної ділянки у власність; форми власності на земельну ділянку, що набувається (державної, комунальної чи приватної); способу набуття (платного чи безоплатного) тощо.

2. This dissertation is the first scientific work in Ukraine to carry out a comprehensive study of the legal regulation of the right of private ownership of non-agricultural legal entities to land plots, and to formulate scientific conclusions and practical recommendations for improving legislation in the area of acquisition, realization, protection and termination of private ownership of land plots which are new for Ukrainian land law. The thesis identifies the main periods of introduction and development of the right of private ownership of legal entities to non-agricultural land plots due to the transition to market relations. The process of gradual improvement of the regulatory framework, which included the elimination of identified shortcomings and regulation of the

privatization of land under real estate objects, is highlighted. The author highlights the transformation of the state policy on introduction of the non-agricultural land market, which at the initial stages was characterized by unbalanced, inconsistent regulatory and legal provisions and inconsistent implementation. It is found that over time, this policy was adjusted, which resulted in the introduction of public registers (the State Register of Real Estate Rights, the State Land Cadastre, and others), creation of conditions for attracting investment in land resources, introduction of modern digital technologies, development of the non-agricultural land market, in which private non-agricultural legal entities are participants, etc. The conclusions expressed in the literature regarding the fundamental and decisive importance of the epistemological approach to the formation of the latest legal doctrine in the field of land law, with an emphasis on its ability to meet the current challenges of our time, including military threats, were further comprehended. Based on a systematic analysis of the provisions of land, civil and other branches of legislation, the study clarifies the legal nature and proposes a definition of non-agricultural legal entities as subjects of private land ownership, which should be considered as commercial and non-commercial business entities whose main activity is not related to agriculture but is aimed at achieving economic, social and profit-making results through the use of non-agricultural land plots. It is established that virtually all categories of non-agricultural land may be privately owned by legal entities, except in cases provided for by law. Such cases, in particular, relate to ensuring the priority of the public interest in respect of certain land plots, the use of which is aimed at satisfying mainly national and public rather than private needs. The paper reveals the specifics of legal personality of non-agricultural legal entities as participants to land relations in the process of acquisition, realization, termination and protection of private property rights to land plots. The author distinguishes a certain group of subjects of land ownership, which includes non-agricultural legal entities which actually act as subjects, including the right to free privatization of state or municipal land and are characterized by the following features: regulation of activities is carried out not only by law, but also by the charters of these legal entities; these are mainly housing construction (housing), garage construction and recreational cooperatives, as well as associations of co-owners of apartment buildings; they are non-profit entities which are allowed by law to carry out entrepreneurial activities in accordance with the established procedure; the bulk of these entities function and carry out their activities on a cooperative basis; acquisition of land ownership by these legal entities is carried out mostly. This thesis proves the following features of legal personality of foreign legal entities as private owners of non-agricultural land plots: a) limited grounds for acquiring land plots into private ownership (according to Article 82(2) of the Land Code of Ukraine - in case of acquisition of real estate and for construction of facilities related to entrepreneurial activity); b) specific procedure for acquiring into private ownership of State or municipal land; c) possibility to acquire ownership of land plots for agricultural purposes. The author establishes that the procedure for acquiring non-agricultural land plots into private ownership by non-agricultural business entities depends on the following factors: the characteristics of a legal entity (foreign or domestic); the grounds for acquiring land plots into ownership; the form of ownership of the land plot being acquired (State, communal or private); the method of acquisition (paid or free of charge), etc.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Чоломбитько Ю. О. Особливості відшкодування збитків юридичним особам, завданих військовою агресією російської федерації, у сфері земельних відносин. Юридичний вісник/Б. 2023. № 6. С.

352–358.

- 2. Чоломбитько Ю. О. Особливості права власності на землю юридичних осіб приватного права. Право та інновації//Б. 2024. № 2 (46). Харків: НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України. С. 106–110.
- 3. Чоломбитько Ю. О. Несільськогосподарські юридичні особи як власники земельних ділянок. Науковий вісник Ужгородського національного університету//Б. 2024. № 86, ч. 3. С. 203–208.
- 4. Чоломбитько Ю. О. Особливості виникнення права власності на землю у юридичних осіб приватного права. Юридична осінь 2021 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (м.Харків, 18 листоп. 2021 р.). Х.: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. С. 229–231.
- 5. Чоломбитько Ю. О. Деякі аспекти внесення земельних ділянок до статутного капіталу юридичних осіб. Продовольча та екологічна безпека у воєнний і післявоєнний часи: правові виклики для України та світу: тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної онлайн/офлайн конференції (м. Київ, 16 вересня 2022 р.). Київ: ФОП Ямчинський О. В., 2022. С. 203–205.
- 6. Чоломбитько Ю. О. Сучасні проблеми визначення та відшкодування збитків завданих російською агресією. Пріоритетні напрями розвитку аграрного, земельного та екологічного права в сучасних умовах : матеріали круглого столу, присвяч.100пріччю від дня народження д-ра юрид. наук, проф., члена-кореспондента НАПрН України В.С. Шелестова (м. Харків, 22 лютого 2024 р.). Харків: Право, 2024. С. 365–367.
- 7. Чоломбитько Ю. О. Щодо інвестиційної привабливості земельних ресурсів в Україні. Правове забезпечення екологічної та продовольчої безпеки в умовах збройних конфліктів та кліматичних змін: світовий досвід та Україна : Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 75 річниці Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України (м. Київ, 15 листопада 2024 р.). К.: Видавництво «Наукова Столиця», 2024. С. 201–203.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111U000962

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шульга Михайло Васильович

2. Mykhailo V. Shulha

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6449-284X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заець Олена Іванівна
2. Olena I. Zaiets

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7969-2465

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Костяшкін Іван Олександрович
2. Ivan O. Kostyashkin

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8476-9583

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, буд. 8, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ігнатенко Ірина Володимирівна
2. Iryna V. Ignatenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0398-989X**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Лейба Людмила Василівна
2. Ludmyla V. Leiba

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1669-3409**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого**Код за ЄДРПОУ:** 02071139**Місцезнаходження:** вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****VIII. Заключні відомості****Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Лісова Тетяна Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Лісова Тетяна Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна